

Adroddiadau Ymchwiliadau

Mae pob ymchwiliad llawn gan yr MAIB yn arwain at adroddiad sydd ar gael i'r cyhoedd. Cyn cyhoeddi adroddiad, anfonir drafft at unrhyw un a gyflwynodd dystiolaeth arwyddocaol neu y byddai eu henw da wedi ei effeithio'n andwyol o ganlyniad i gyhoeddi'r adroddiad. Yna mae gan yr unigolyn hwnnw 30 niwrnod – y cyfnod ymgynghori – i adolygu'r drafft ac i ymateb i'r MAIB gyda'u sylwadau ynglŷn â'r cywirdeb ffeithiol neu'r dadansoddiad a gynhwysir ynddo. Bydd y cyfnod ymgynghori pellach fel arfer yn digwydd tua 4 mis wedi dyddiad y ddamwain.

Diogelu Data

Mae'r MAIB yn cyflawni ei waith o dan ddarpariaethau Rheoliadau Llongau Masnachol (Adrodd ac Ymchwilio i Ddamweiniau) 2012. Mae'r Rheoliadau hyn, ac Adrannau 259, 260 a 267 o Ddeddf Llongau Masnachol 1995 y gwnaed y Rheoliadau oddi tanynt, yn caniatáu i'r MAIB gael unrhyw wybodaeth sy'n angenrheidiol i gynnal ei hymchwiliad.

Mae pŵer y MAIB i brosesu data personol yn cydymffurfio â darpariaethau Erthygl 6 1. (e) o'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) lle mae "prosesu yn angenrheidiol ar gyfer cyflawni tasg a gyflawnir er budd y cyhoedd neu wrth ymarfer awdurdod swyddogol wedi'i freinio yn y rheolwr". Esbonnir hyn yn fanylach yn Adran 8 Ddeddf Diogelu Data 2018.

Mae'r MAIB yn defnyddio'r wybodaeth bersonol a ddisgrifir uchod at ddibenion cynnal ei ymchwiliadau yn effeithlon. Diogelir y wybodaeth hon rhag cael ei rhyddhau gan adran 259 (12) o Ddeddf Llongau Masnachol 1995 a darpariaethau Rheoliadau Llongau Masnachol (Adrodd ac Ymchwilio i Ddamweiniau) 2012 Rheoliad 13.

I ddarllen mwy ar sut mae GDPR yn effeithio ar y ffordd rydyn ni'n defnyddio ac yn storio'ch data, ewch i:

<https://www.gov.uk/government/organisations/marine-accident-investigation-branch/about/personal-information-charter>

Cymorth a Chyngor

Am ragor o wybodaeth ynglŷn â'r MAIB neu am wybodaeth ar ddamweiniau penodol, cysylltwch â'r MAIB ar y cyfeiriad isod:

Marine Accident Investigation Branch

First Floor, Spring Place
105 Commercial Road

Southampton

SO15 1GH

United Kingdom

Ffôn: +44 (0)23 8039 5500

E-bost: iso@maib.gov.uk

Gwefan: www.gov.uk/maib

MAIB
MARINE ACCIDENT INVESTIGATION BRANCH

GWYBODAETH I DYSTION

YN DILYN DAMWAIN FOROL

Gall y Gangen Ymchwilio Damweiniau Morol (MAIB) ymchwilio i unrhyw ddamwain forol o fewn dyfroedd tiriogaethol y Deyrnas Unedig, neu i longau'r Deyrnas Unedig unrhyw le yn y byd.

Pryd bynnag y bydd damwain forol yn digwydd, gellir cael yr argraff fod nifer o gyrff swyddogol yn dod ynghyd ar yr un pryd yn y fan a'r lle i geisio sefydlu beth ddigwyddodd. Bydd yr heddlu, swyddogion y llywodraeth, cyfreithwyr, aseswyr yswiriant a syrfewyr morol oll yn gofyn cwestiynau tebyg, er o safbwyntiau gwahanol. Yn aml bydd hyn yn peri dryswch i dystion.

Mae'r daflen hon yn amlinellu rôl yr MAIB a'r goblygiadau a hawliau sydd gan dystion yn ystod ac wedi cyfweliad gydag arolygwyr yr MAIB.

Cangen Ymchwilio Damweiniau Morol

Mae'r MAIB wedi ei lleoli yn Southampton ac yn rhan annibynnol o'r Adran Drafnidiaeth. Mae'r MAIB yn ymchwilio i bob math o ddamweiniau morol, i longau ac i bobl ar fwrdd y llongau. Unig nod unrhyw ymchwiliad gan yr MAIB yw pennu achosion ac amgylchiadau damwain i sicrhau na fydd yn digwydd eto.

Nid yw'r MAIB yn pennu bai nac atebolrwydd, ac **nid** yw'n awdurdod rheoleiddio nac erlyn.

Mae'r MAIB yn cyflawni ei diben trwy asesu damweiniau a digwyddiadau, ymchwilio i'r rhai sydd ag oblygiadau ehangach i ddiogelwch ar y môr, ac yn cyhoeddi adroddiadau o'i hymchwiliadau. Gallai asesiadau ac ymchwiliadau arwain at wneud argymhellion diogelwch gan yr MAIB i bobl neu sefydliadau perthnasol. Yn y gorffennol, mae'r rhain wedi cynnwys Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau (MCA), cymdeithasau dosbarthu, perchnogion/gweithredwyr, awdurdodau harbwr ac eraill.

Mae'r MAIB yn cyflawni cyfweiliadau er mwyn cael gwell dealltwriaeth o beth ddigwyddodd, sut y digwyddodd, a pham y digwyddodd, yn rhan o'i hymchwiliad i ddamwain. Gall hyn olygu cyfweild â phobl gyda chysylltiadau anuniongyrchol yn unig i ddamwain, yn ogystal â'r rhai oedd ynghlwm neu'r rhai a welodd beth ddigwyddodd. Fodd bynnag, er mwyn symlrwydd, gelwir pawb a gyfwelir yn 'dystion'.

Cyflawnir pob un o gyfweiliadau'r MAIB yn defnyddio'r grymoedd a ddarparwyd yn y Ddeddf Llongau Masnach 1995, s.259 a deddfwriaeth israddol. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn rhoi grymoedd i arolygwyr ofyn i unigolyn fynychu cyfweiliad, ac yn gofyn i'r sawl sy'n cael ei gyfweild ateb cwestiynau'r arolygwyr yn onest. Byddai gwrthod gwneud hynny yn drosedd dan y Ddeddf Llongau Masnach.

Er mwyn diogelu dystion yr MAIB:

- ▶ Ni ellir defnyddio unrhyw wybodaeth eirwir a ddarparwyd i'r MAIB yn ystod cyfweiliad i argyhuddo'r tyst (na'i gymar ef neu hi) mewn llys barn;
- ▶ Cedwir unrhyw wybodaeth a gaffaelir yn ystod cyfweiliad yn gwbl gyfrinachol o fewn yr MAIB a dim ond os bydd llys¹ yn gorchymyn hynny y gellir ei rhyddhau; ac
- ▶ Mae'n ofynnol i'r MAIB beidio datgelu enwau'r dystion a gyfwelwyd.

¹ Golyga 'Llys' yr Uchel Lys yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon, a'r Llys Sesiwn yn yr Alban.

Cael eich Cyfweild

Mae'r cyfweiliad hwn rhyngoch chi a'r arolygwyr yn unig. Fodd bynnag, gallwch enwebu un unigolyn arall i ddod gyda chi yn ystod y cyfweiliad. Gall hyn fod yn rhywun sy'n hysbys i chi, a gall ef neu hi eich cynghori ar unrhyw bwynt ond ni ddylent eich atal rhag rhoi ateb uniongyrchol i'r arolygwyr.

Mae'n bwysig eich bod yn ystyried eich buddiannau eich hun wrth benderfynu pwy, os o gwbl, yr hoffech i fod gyda chi yn ystod y cyfweiliad. Weithiau, bydd buddiannau cynrychiolwyr perchnogion neu yswirwyr y llong yn wahanol iawn i'ch rhai chi. Yn ystod cyfweiliad, yn aml gofynnir i dystion ynglŷn â'u profiadau o weithio i gwmni, a bydd gofyn iddynt ateb yn ddiwyll. Os ydych chi'n teimlo fod presenoldeb eich cyflogwr neu gynrychiolydd unrhyw sefydliad arall yn eich llesteirio rhag ateb cwestiynau o'r fath yn onest, dylech roi gwybod i'r arolygydd, er mwyn iddo ef neu hi allu ystyried eu heithrio o'r cyfweiliad.

Os oes gan yr arolygydd reswm da dros amau fod presenoldeb rhywun mewn cyfweiliad yn llesteirio cynnydd yr ymchwiliad, gall ef neu hi eithrio'r unigolyn hwnnw o'r cyfweiliad. Gall arolygwyr yr MAIB eithrio eich cynrychiolydd enwebedig os oes angen, ond ni all eithrio cyfreithiwr yn gweithredu ar eich rhan chi yn unig. Os yw'r sawl sy'n teithio gyda chi wedi ei eithrio, byddwch yn cael cyfle i enwebu gwahanol gynrychiolydd.

Os, wrth i'r cyfweiliad fynd yn ei flaen, oes gennych unrhyw betruster wrth ateb cwestiynau'r arolygydd oherwydd bod pobl eraill yn bresennol, fe'ch anogir i ddod â hyn i sylw'r arolygydd hefyd, a bydd yn gofyn i'r unigolyn arall adael yn ystod y rhan honno o'r cyfweiliad.

Cofnodion o Gyfweiliadau a Datganiadau

Wrth gyfweild o fewn unrhyw awdurdodaeth yn y Deyrnas Unedig, bydd arolygwyr yr MAIB yn recordio cyfweiliadau. Mae'n bolisi gan yr MAIB mai dyma'r unig recordiadau sain/fideo a ganiateir er mwyn diogelu cywirdeb yr ymchwiliad. Tu allan i awdurdodaeth y Deyrnas Unedig, bydd arolygwyr MAIB yn gofyn am gydsyniad y tyst i recordio'r cyfweiliad.

Mae pob recordiad o gyfweiliadau wedi eu diogelu dan gyfraith y Deyrnas Unedig, ac ni fyddant yn cael eu rhyddhau tu allan i'r MAIB i unrhyw un, oni bai y bydd llys yn y Deyrnas Unedig yn gorchymyn hynny. Ni ddarperir copïau i dystion, ond gall tyst ofyn i gael cyfle i adolygu'r recordiad o'u cyfweiliad yn ystod y cyfnod ymgynghori (gweler isod).

Yn ogystal â'r recordiad sain/fideo, efallai y bydd arolygydd yn gofyn i dyst lofnodi datganiad ysgrifenedig sy'n crynhoi'r wybodaeth a roddir yn ystod y cyfweiliad. Gall y datganiad gynnwys disgrifiad o'ch cymwysterau a'ch cefndir, a'ch atgofion a barn bersonol o'r digwyddiad sy'n cael ei asesu neu ymchwilio. Wedi cymryd eich datganiad, byddwch yn cael dewis o naill ai ei ddarllen eich hun neu gael arolygydd yn ei ddarllen i chi cyn i chi ei lofnodi.

Fel gyda recordiadau o gyfweiliadau, mae datganiadau wedi eu diogelu rhag eu rhyddhau. Ni fydd yr MAIB yn datgelu eich bod wedi gwneud datganiad, ac ni fydd datganiadau yn cael eu rhyddhau tu allan i'r MAIB oni bai y bydd llys yn gorchymyn hynny. Byddwch chi, neu os byddwch yn dewis hynny, eich cynrychiolydd cyfreithiol, yn derbyn copi o'ch datganiad i'w gadw. Gallwch basio copi o'ch datganiad ymlaen i drydydd parti yn ôl eich dymuniad, ond ni all yr MAIB wneud hyn ar eich rhan.